

Nota redakcyjna

Niniejszy tom zawiera rozszerzone teksty niektórych, tzn. finalnie przesłanych przez Autorów, wystąpień na przeprowadzonym pod honorowym patronatem JM Rektorki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Prof. zw dr hab. Bogumiły Kaniewskiej kolokwium analitycznym **Rosyjskość: tęsknota za tożsamością**, które odbyło w dniach 20-21 IX 2022 na platformie MS TEAMS. Głównym organizatorem tego wydarzenia naukowego był Instytut Filologii Wschodniosłowiańskich UAM, działający w ramach Szkoły Nauk o Języku i Literaturze UAM, a uroczystego otwarcia kolokwium dokonał Dziekan Wydziału Neofilologii UAM Prof. UAM dr hab. Krzysztof Stroński. Pełny zapis audio-video konferencji znajduje się w archiwach IFW.

Pomysł tematyczny na – w pierwotnym założeniu – konferencję międzynarodową, zrodził się już w 2020 roku i inspirowany był synergicznie kilkoma przesłankami: (i) formułowanie przez rosyjskich intelektualistów treści tzw. rosyjskiej idei, czyli poszukiwanie pomysłu na rozwój i twórczą obecność Rosji w kulturze europejskiej po swoistym ‘szoku oświeceniowym’ jaki w Rosji zainicjował Piotr I Wielki, a w konsekwencji wykształcenie się alternatywnych nurtów teoretycznych w tym zakresie; (ii) obsesyjny topos duchowej i cywilizacyjnej tożsamości w rosyjskiej myśli filozoficzno-społeczno-politycznej; (iii) nowa, post-pandemiczna polaryzacja świata, w której Rosja znów tradycyjnie szuka swej wielowymiarowej pozycji jako jeden z głównych podmiotów geopolitycznej gry, a samo zagadnienie tożsamości zbiorowej (np. narodowej) oraz obywatelskiej stało się nadzwyczajnie istotne moralnie w skali globalnej; (iv) konieczność zrozumienia rosyjskiej aksjologii tożsamości, aksjojęzykowego obrazu świata i pojęciowego autoobrazu (szczególnie w kontekście ideologicznej denacjonalizacji w latach 1917-1991) Rosjan jako kluczowego komponentu racjonalizacji myślenia o Rosji w społeczeństwach Europy, a szczególnie w kręgach opiniotwórczych. Z tych racji, konferencja miała być też okazją dla klarownej konceptualizacji konotacyjnych odniesień leksemów *rususkij* i *rossijskij* oraz projektu tzw. *ruskowo mira*.

W wyniku zaistniałych od lutego 2022 wydarzeń wojennych musieliśmy, z racji formalno-prawnych, odmówić niektórym zgłoszeniom konferencyjnym, albowiem skutkiem zarządzeń UE oraz Rządu RP, a w konsekwencji władz rektorskich UAM z dniem 8 III 2022 całkowicie i bezterminowo zawiesiliśmy współpracę (obejmującą także konferencje) z akademickimi instytucjami (i osobami je reprezentującymi) Federacji Rosyjskiej oraz Republiki Białorusi. Nowy kontekst historyczny spowodował korektę formuły przedsięwzięcia, przemianowanego na kolokwium, w którym udział potwierdzili znamienici uczeni z różnych ośrodków akademickich w Polsce.

Profil kolokwium pomyślany został jako forum badawcze, mające charakter zarówno dociekań w postaci tekstowych (i/lub audiowizualnych) prezentacji poglądów autorskich, jak i debaty akademickiej. Poruszaliśmy się w otwartej formule nowoczesnej, refleksyjnej humanistyki pandyscyplinarnej, łączącej sfery filozofii i

kulturoznawstwa (w tym religioznawstwa), językoznawstwa, literaturoznawstwa i sztuki, socjologii i psychologii, historii i politologii oraz dyscyplin pokrewnych. Przeważała forma eseju, głośnego myślenia, pytań otwartych, a także dyskusyjność i kontrowersyjność hipotez w ramach metody i wolności naukowej. Zmierzenie się z trudnym tematem tytułowym pozostaje – w aktualnym kontekście historycznym – precedensową w Polsce inicjatywą naukową ze strony środowiska akademickiego i stanowić ma analityczny w ów temat wgląd w zakresie badań podstawowych w humanistyce; jest wyrazem merytorycznego wyczulenia pracowników nauki na aktualność zachodzących wydarzeń, będących tragiczną egzemplifikacją procesu aksjokulturowej samoidentyfikacji, dziejącego się w Rosji od XVII wieku. Jego społeczną bazą i inspiracją pozostają przekonania zarówno rosyjskich intelektualistów, jak i elit władzy.

Teksty tu zamieszczone zachowują kolejność ich prezentacji na kolokwium w grupach tematycznych: (i) ruskość a rosyjskość oraz (ii) rosyjskość kobieca, literacka i aksjojęzykowa. W zakresie technikaliów redakcyjnych zastosowano znaki „...” na ujęcia metajęzykowe w supozycji materialnej, znaki ‘...’ na ujęcia literackie (przenośne, umowne, parafrazujące, symboliczne etc), a znaki «...» na cytaty w cytatach. Wszystkie odwołania do adresów internetowych podanych w tekstach były aktualne na dzień 24 VIII 2023. Pełny program kolokwium zarchiwizowany został pod adresem: https://ifros.home.amu.edu.pl/?page_id=9790

Dziękuję wszystkim uczestnikom kolokwium za przyjęcie zaproszenia i prezentacje.

Prof. UAM dr hab. Jan Wawrzyniak

Editorial Note

This volume contains extended texts of some speeches held under the honorary patronage of the Rector of the University of Adam Mickiewicz in Poznań Prof. zw. dr hab. Bogumiła Kaniewska analytical colloquium The ***Russianness: longing for self-identity***, which took place on 20-21 September 2022 on the MS TEAMS platform. The main organizer of this scientific event was the Institute of East-Slavic Studies of the Adam Mickiewicz University, operating as part of the School of Language and Literature Sciences of the Adam Mickiewicz University, and the colloquium was officially opened by the Dean of the Faculty of Modern Languages and Literature of the Adam Mickiewicz University, Prof. UAM dr hab. Krzysztof Stroński. The full audio-video recording of the conference is available in the archives of the Institute of East-Slavic Studies.

The colloquium - conceived as a research forum - was an expression of the substantive sensitivity of academics to the topicality of the ongoing events, which are a tragic exemplification of the process of axio-cultural self-identification that has been taking place in Russia since the 17th century. I would like to thank all participants of the colloquium for taking those meeting and their presentations. The full colloquium program is archived at: https://ifros.home.amu.edu.pl/?page_id=9790

Prof AMU dr hab. Jan Wawrzyniak

Примечание редакции

Этот том содержит расширенные тексты некоторых выступлений, состоявшихся под почетным патронажем ректора Университета г. Адам Мицкевич в Познани полный доктор хаб. Богумила Каневская, аналитический коллоквиум **«Русскость: тоска по идентичности»**, который состоялся 20-21 сентября 2022 года на платформе MS TEAMS. Главным организатором данного научного мероприятия выступил Институт Осточнославянской Филологии Университета им. Адама Мицкевича, действующий в составе Школы языковых и литературоведения Университета им. Адама Мицкевича, а официально коллоквиум открыл декан факультета современной Языки и литература Университета Адама Мицкевича, проф. УАМ доктор хаб. Кшиштоф Строньски. Полная аудио-видео запись конференции доступна в архиве института.

Коллоквиум, задуманный как исследовательский форум, явился выражением содержательной чуткости ученых к актуальности происходящих событий, являющихся трагической иллюстрацией процесса аксиокультурной самоидентификации, происходящего в России с 17 век. Я хочу поблагодарить всех участников коллоквиума за принятие приглашения и презентации. Полная программа коллоквиума заархивирована по адресу: https://ifros.home.amu.edu.pl/?page_id=9790

Профессор, к.т.н. Университет Адама Мицкевича в Познани
Ян Вавжиняк